

AIKUISOPETTAJIEN LIITTO AKOL RY VUOSIKOKOUS 23.-24.4.2022, OULU

Ajankohtaiset koulutuspoliittiset asiat

Nina Lahtinen

va. koulutusjohtaja

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

050 341 39 64

etunimi.sukunimi@oaj.fi

Twitter: @LahtinenNina

Esityksen sisältö

Kehysriihi – Julkisen talouden suunnitelma

Ammatillinen asetus 10 a § ns. 12 h/osp

Toisen asteen kehittämishanke

Omaehtoinen koulutus työttömyysetuudella

Eduskuntavaalitavoitteet – OAJ kärkitavoitteet

Oppivelvollisuuden laajentaminen (tiedoksi)

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2023-2026

Kehysriihen tuloksia

OAJ:n keskeiset tavoitteet riiheen

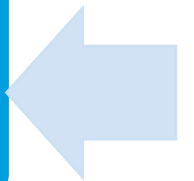
1. Oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpano kunnialla maaliin
 - Ammatillisen opettajarahat, toisen asteen tuki
2. Opettajarekisterin kustannukset lisättävä kehykseen
3. Oppimisen tukeen rahoitusta
4. TKI-rahoitustaso pidettävä yllä, jotta työryhmän ehdotus voi toteutua.
5. Koronan vaikutusten johdosta lisärahoitusta, mm. Oppimis- ja hyvinvointivajeiden paikkaamiseen

Kehyksen tuloksia

Ammatillisen koulutuksen
rahoitukseen pysyvää rahoitusta

Tieteen leikkaukset peruttiin

Sitouttava kouluyhteisötyön
kirjaukset ongelmallisia

Ammatillisen koulutuksen opettajarahat pysyviksi – taso jäi toivotusta

- Hallituskaudella jaettu ammatillisten opettajarahaa tulevaisuusinvestointina vuosittain määräaikaisena 70-80milj. €
 - Rahoitus olisi loppunut vuoden 2022 jälkeen
 - Kyseessä noin 1000 opettajan palkkarahat
- Hallituksessa yksimielisyys rahojen tarpeellisuudesta.
 - Ukrainan sota vaikutti osaltaan siihen, että tasosta tingittiin
 - 50 milj. € perusrahoituksen vahvistaminen vuoden 2021 tasoon nähden.
- 80 milj. € määräaikainen rahoitus vaihtui 50 milj. € pysyvään rahoitukseen
 - 30 milj. € lasku tarkoittaa noin 300-400 opettajan työtä

Tieteen leikkaukset peruttiin

- Suomen Akatemian myöntövaltuudet säilytettiin
 - Viime keväänä päätettiin 370 milj. € säästöistä, joista osa kohdistui tieteeseen
 - Nyt nämä leikkaukset kohdennettiin uudelleen ja OKM jätettiin säästöjen ulkopuolelle
- Tieteen leikkaukset perustuivat TKI-toiminnan kehittämiseen
 - TKI on yhteisesti hyväksytty menokohde, johon halutaan laittaa rahaa
 - Nyt AMK:kin tunnustettiin TKI toimijaksi, toki rahoitus marginaalinen
- Tehdyt päätökset eivät valitettavasti paranna tilannetta
 - Estivät tilanteen kehittymisen mahdolliseksi
 - Jatkossa tarve noin 200 milj. € julkisen talouden panostuksille TKI-toimintaan, jotta BKT-tavoitteeseen voidaan päästä.
 - Perusrahoituksen rooli keskeinen

Sitouttava kouluyhteisötyö

- Li Andersson esitti alkukevällä sitouttavan kouluyhteisötyön vakinaistamista ja rahoitusta
 - 10 milj. vuodelle 2023 ja 20 milj. € pysyvää vuodesta 2024 alkaen.
 - Arvioitiin jo tuolloin neuvottelutaktiseksi ulostuloksi
- Rahoja ei myönnetty, mutta aiheesta tehtiin pöytäkirjamerkintä
 - Vakinaistamista valmistellaan
- Kirjaus on ongelmallinen
 - Kaikki tavoitteet, joita OAJ:lla oli sitouttavaan kouluyhteisötyöhön olisivat vaatineet ylimääräistä rahoitusta ml. tuntimäärän nosto
 - OAJ:n asemoiduttava tilanteessa uudelleen

Opettajarekisteri

- Vaadimme rahoituksen sisällyttämistä kehykseen
 - 3milj. € perustamiseen ja vuosittainen 0,5milj. € ylläpitoon
- Ei kirjausta rekisteristä
- Kyse on valtiontalouden mittakaavassa niin pienestä kuluerästä, että se on mahdollista saada vielä lisättyä vuoden 2023 budjettiin.

Kuntien rahoitus

- Kuntien taloudellinen tilanne koronatukivuosien jälkeen hyvä
 - Rakenteelliset ongelmat eivät ole poistuneet
 - Vuosi 2023 tulee vielä olemaan kunnille positiivinen verohäntien vuoksi, mutta vuodesta 2024 ongelmat kasautuva.
 - Paikallisten päätösten aika olisi nyt.
 - Kyseessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu
 - Palkkaratkaisu tekee kokonaisuuteen oman kierteen
- Kuntien painelaskelmissa ollut virhe ja hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvä laskuvirhe korjattiin 344 milj. €
 - Paineet summan löytymiselle olivat kovat, mutta rahoituksen löytyminen ei ollut itsestään selvää.
- Hyvinvointialueille siirtyvä kuntaveron prosenttiosuus varmistui 12,64%

Ukrainan sota ja kuntien tukeminen

- Julkisen talouden suunnitelmassa varataan rahoitusta Ukrainan sotaa pakenneiden lasten varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen
 - varhaiskasvatuksen järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen 60 milj. euroa v. 2023
 - Perusopetuksen valmistavaan opetukseen 120 milj. euroa v. 2023 ja 48 milj. euroa v. 2024.
 - Ukrainalaisten pakolaisten auttamiseen kohdistuviin menoihin liittyy suurta epävarmuutta.
 - Määrärahatarve on riippuvainen mm. tulijoiden lukumäärästä sekä heidän iästään ja palvelutarpeistaan.
- OAJ edellytti lausunnossaan, että raha on käytettävä opettajien palkkaamiseen kaikilla koulutusasteilla.
 - Summalla voidaan lisätä koulujen ja päiväkotien johtamisresurssia, ja palkata opettajia toteuttamaan valmistavaa opetusta.
 - Rahoitustoimien tulee olla sellaisia, että tilanteisiin ei jouduta reagoimaan olemassa olevien resurssien avulla

Vapaa sivistystyö

- Eduskunta on hyväksynyt lausuman momentille 29.10.31 Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin:

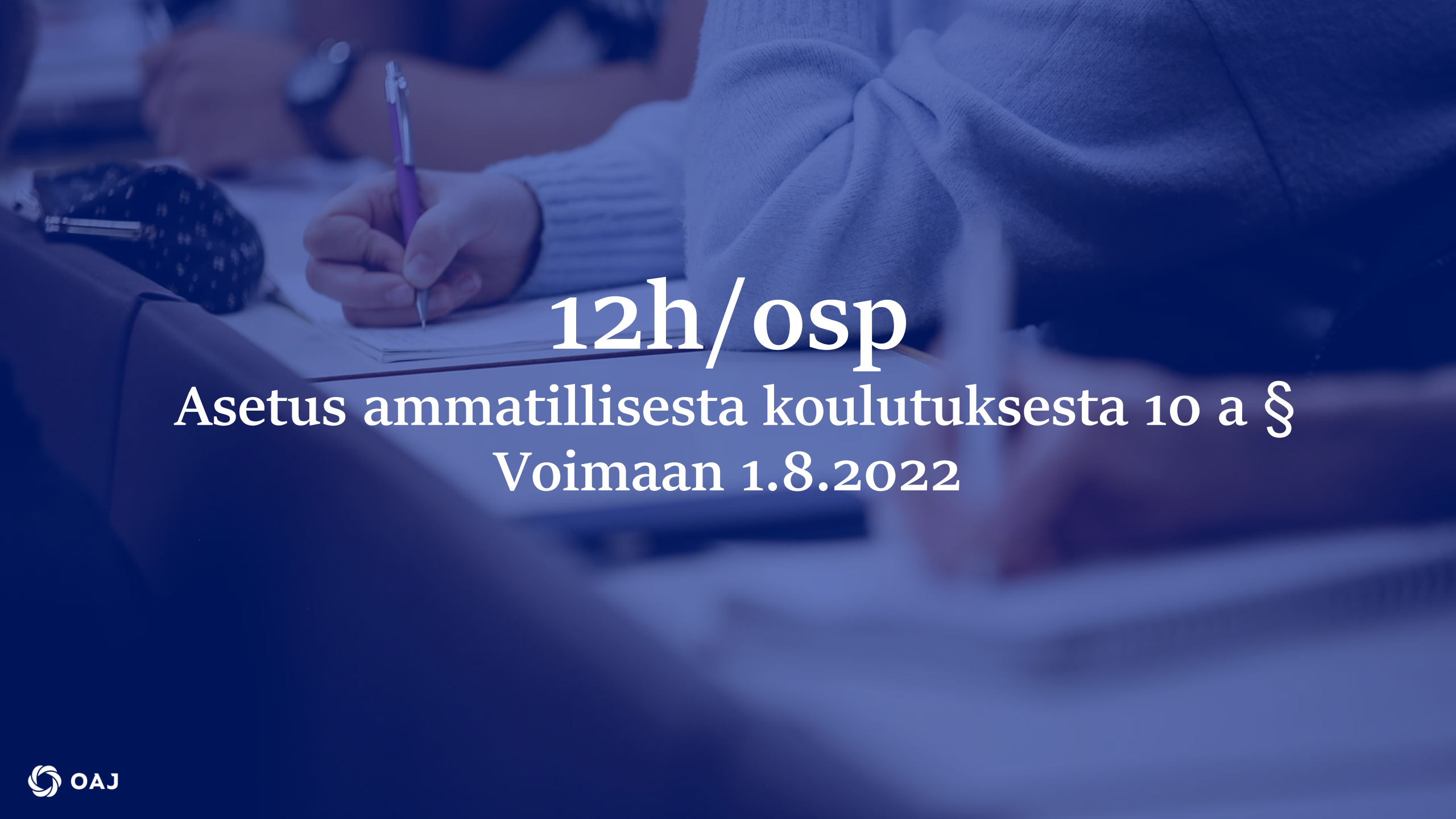
Eduskunta edellyttää, että maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen sekä kotoutumisajan päättymisen jälkeen tarvittavaan kielitaito- ym. koulutukseen osoitetaan riittävät resurssit vuosia 2023-2026 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa.

Oppivelvollisuuslain korjaussarja

- Vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin lisättäisiin säännös oppivelvollisille suunnatun koulutuksen rahoituksessa oppilaitoksen ylläpitäjälle myönnettävästä oppimateriaalilisästä.
- Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun koulutuksen rahoituksessa ehdotetaan otettavaksi käyttöön oppimateriaalilisä, jonka myöntämisestä säädettäisiin vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa. Oppimateriaalilisä olisi kansanopiston ylläpitäjälle opiskelijaviikkoa kohti myönnettävä euromääräinen lisä, joka myönnettäisiin yksikköhinnan lisäksi. Oppimateriaalilisän euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetulusonnoksen mukaan oppimateriaalilisä olisi 6,90 euroa opiskelijaviikkoa kohti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

- Määrärahoja kohdennetaan 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden edistämiseen.
 - Vuodesta 2023 lähtien otetaan käyttöön **muutosturvakoulutus ja 55 vuotta täyttäneiden työhön paluun tuki**.
 - Lisäksi momentille budjetoitaisiin kuntien veloitetyöllistämisen ajalle maksetut tuet palkkakustannuksiin, mikä on nykyisin osa palkkatuen menoja.
 - Yhteensä edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin varataan
 - 58,5 miljoonaa euroa vuosina 2023–2024 sekä
 - 60,6 miljoonaa euroa vuonna 2025
 - 62,8 miljoonaa euroa vuonna 2026.
 - Vuodesta 2025 alkava menojen kasvu aiheutuu lisäpäivien poistumisesta, joka lisää asteittain veloitetyöllistämisen menoja vuosina 2025–2029. **Muutosturvakoulutuksen (22 miljoonaa euroa) rahoittaa työllisyysrahasto**, josta saatavat tulot on huomioitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan tulomomentilla 12.32.99. Muu osa kokonaisuuden rahoituksesta on siirtoa määrärahamomenteilta 32.30.51, 33.20.50 ja 33.20.52.
- Vuonna 2024 voimaan tulevalla kotoutumislain kokonaisuudistuksella vahvistetaan kotoutumispalveluiden kivijalkaa ja että maahanmuuttajat löytävät paikkansa osana suomalaista yhteiskuntaa ja työelämää.
 - Rahoituksella lisäämme palveluita ja ohjausta työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille,
 - toteutamme monikielisen yhteiskuntaorientaation ja
 - huolehdimme ilman huoltajaa tulevista lapsista ja nuorista.
 - Samalla turvataan maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden sekä kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan rahoituksen jatkumisen kotoutumislain uudistukseen asti.
 - Näihin varataan rahaa 2 miljoonaa euroa vuodelle 2023,
 - 5,7 miljoonaa euroa vuodelle 2024,
 - 12 miljoonaa euroa vuodelle 2025 ja
 - 14,7 miljoonaa euroa vuodelle 2026.

12h/osp

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 10 a §
Voimaan 1.8.2022

OAJ:n kysely ammatillisen opettajille

Tiedottaminen ja suunnittelu 12h/osp

- 25% saanut tietoa ja 47% kertoo ettei ole saanut tietoa (27% ei muista)
- Asetusmuutoksen vaikutuksista HOKSaukseen ja opetuksen suunnitteluun ei ole vielä ohjeistettu 84% mukaan vastaajista.
- **Asetusmuutoksen vaikutuksia koulutuksen järjestäjän toimenpiteisiin**
 - 50% vastaajista uskoo, ettei muutoksia ole
 - 29% uskoo asetusmuutoksen heikentävän opiskelijan oikeutta opettajan antamaan opetukseen ja ohjaukseen
 - 20% uskoo parantavan opiskelijan oikeutta
- **Pelkona on, että (vastaajia 47 hlöä)**
 - opiskelijalle resursoidaan vähemmän lähitunteja oppilaitoksessa kuin tähän mennessä (41 vastaajaa),
 - laatu kärsii (34 vastaajaa)
 - 12h/osp muodostuu opetuksen ja ohjauksen maksimimääräksi (30 vastaajaa) ja siitä voi seurata opiskelijoille opetuksettomia päiviä (19 vastaajaa). Hyvänä nähdään se, että HOKSIssa tullaan arvioimaan tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän tarve (13 vastaajaa) ja osa (15 vastaajaa) uskoo, että opiskelijalle resursoidaan asetuksen ansiosta enemmän lähitunteja kuin tähän mennessä. Vastaajia 31 hlöä.

- **Perustutkintokoulutuksessa** koulutuksen järjestäjä arvioi oppilaitoksessa **ja muissa oppimisympäristöissä** toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarvetta sekä määrää (LAK 48 § 2 mom.)
- **Opiskelijan HOKS:iin** tulee merkitä oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä (AAK 9 § 1 mom. 7 a kohta).
 - Kyseisen säännöksen perusteella tulee kirjata opetuksen ja ohjauksen määrä **myös työpaikalla järjestettävässä** koulutuksessa.

- **PT:ssa opetuksen ja ohjauksen määrä** on vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti (12 x 60 min).
 - Opiskelijalle on koulupäivään sisällytettävä tarvittavat tauot tämän lisäksi.
 - Tuntimäärä voi olla suurempi tai pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella.
 - 12h/osp käytetään silloin, jos PT opiskelijalla ei ole aiemmin hankittua osaamista.
- **Opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa** tulee lisäksi ottaa huomioon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:ssä säädetyt tutkinnon osien mitoitusperusteet. (10 a §)

12h / osp – UKK-palstalta

3/6

UKK-palsta avattu – linkki:

<https://okm.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

Toisen asteen kehittäminen

Koulutuspoliittinen toimikunta

28.4.2022

Tuomo Laakso

Eira Bani

Toisen asteen kehittäminen – hankekokonaisuus

1/5

Toisen asteen kehittäminen

- Työryhmän esitykset loppuraportissa juhannukseen mennessä
 - Pohdintaa ja vaihtoehtoja jatkotyöskentelyn pohjaksi
- Säädosmuutokset tämän kevään aikana koskevat ennen kaikkea ammatillista koulutusta
- Lukiokoulutuksen rahoitusmallia ei tässä yhteydessä avata
- Järjestämislupia ei laajassa mittakaavassa avata

Peruskysymykset

- **Mitä ollaan muuttamassa?**
- **Mitä mieltä OAJ on muutoksista?**
- **Miten muutokset hyödyttävät OAJ:n jäsenistöä?**
- **Kannattaako OAJ:n tukea esitettyä kokonaisuutta tällä aikataululla?**

Toisen asteen kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen kehittäminen 1/2

Rahoitus erotettaisi budjettikirjassa kahdeksi eri kokonaisuudeksi

Oppivelvolliset (= sen vuoden loppuun kun täyttää 20 vuotta) eli **nuorten koulutus**

- Perusrahoituksen vahvistaminen: 80+10+10
 - Oppivelvollisten osalta maksettaisiin perusrahoitus toteuman perusteella

Jatkuva oppiminen eli aikuisten ammatillinen koulutus 70+20+10

- Perusrahoituksessa joko toteutuneet painotetut opiskelijavuodet tai tavoitteelliset opiskelijavuodet profiilikertoimella muuntaen painotetuiksi opiskelijavuosiksi
- Simuloinnissa 1,887 Mrd€ -> **muutos aiheuttaisi 30M€ kohdentumisen toisin** (simuloinnissa oppivelvolliset 50%, jatkuva oppiminen 50%)
- **Harkinnanvarainen, tilapäinen korotus niille, joihin kohdistuu negatiivinen muutos**
 - Pieniä, yksialaisia ammatillisia oppilaitoksia

Toisen asteen kehittäminen

Ammatilliset YTO-opinnot

- Ammatilliset YTO-opinnot voisi korvata lukion yleissivistävillä opinnoilla
 - Säädosmuutosta esitetään kaksoistutkinnon suorittajien perusteella
- **OAJ?: YTO -opintoja ei tule kehittää yhteisiksi lukion kanssa**
- **OAJ?: YTO -opintoja on kehitettävä ammatillisen koulutuksen näkökulmasta ja laatua vahvistettava**
 - Sidos ammatillisen koulutuksen substanssiin oleellinen
 - tuottavat riittävän yleissivistävän osaamisen jatko-opintoihin

Toisen asteen kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen kehittäminen 2/2

- **Oppivelvollisten ammatillisen koulutuksen rahoitus ei pidä sisällään tutkinnon osien tai tutkinnon osaa pienempien koulutusosien rahoitusta**
 - Rahoitusmalli ei tue aitoa ristiin suorittamista
 - Lukiolaisen valitessa jokin osa ammatillisesta koulutuksesta se ei tuo rahoitusta ammatilliseen koulutukseen
 - Ammatillinen maksaa lukiokoulutukselle lukio-opinnoista, mutta sitä ei rahoiteta erikseen
 - Ammatillisessa 180 osp. katto voitaisi muutoksen jälkeen ylittää
 - Laajennus voisi olla maksimissaan 30 osaamispistettä, joka vastaisi laskennallisesti 25:ttä lukion ja 30:tä korkeakoulutuksen opintopistettä.
 - Tuo rahoitusta opiskelijamäärissä, jos opintoaika pitenee, mutta suoritusrahoitus perustuu vain tutkintoihin (ei tutkinnon osat tai tutkinnon osaa pienemmän osat)
 - Yli 180 osaamispisteen olevat opinnot voisivat olla lukio-opintoja, korkeakouluopintoja ja/tai ammatillisia tutkinnon osia.
- **OAJ?: ei kannata rahoitusmallin muuttamista ilman, että opintojen lisääminen ja ristiin suorittaminen huomioidaan rahoituksessa**

Toisen asteen kehittämishanke

Kaksoistutkinto ja yhdistelmäopinnot

- Kaksoistutkinto tulisi suoraan yhteishaussa hakukohteeksi
 - Voi lisätä jonkin verran kaksoistutkinnon valitsevien määrää
 - Ei tuo lisärahoitusta koulutukseen
 - Olisi koulutuksen järjestäjälle hankala jos ei tule ryhmällistä opiskelijoita
 - Kaksoistutkinnot hankaloittaa opintopolkujen suunnittelua
 - Nykyinen malli ammatillisen koulutuksen opiskelijoina ja rahoitus ammatillisen kautta
- Yhdistelmäopinnot esitetty lisättäväksi lukiolakiin ja asetukseen
 - Ei kerro opintojen sisällöstä muodostaen harmaan alueen
 - Tutkinnon osia pienempien osien rahoitus ns Micro-credentialsien rahoitus – tulee olla kunnossa ennen kuin lisätään joustoja opintoihin
- **OAJ?: Kysymys yhteishausta ei ole OAJ:n kannalta oleellinen**
- **OAJ?: Yhdistelmäopinnot –termiä ei tule viedä säädöksiin**

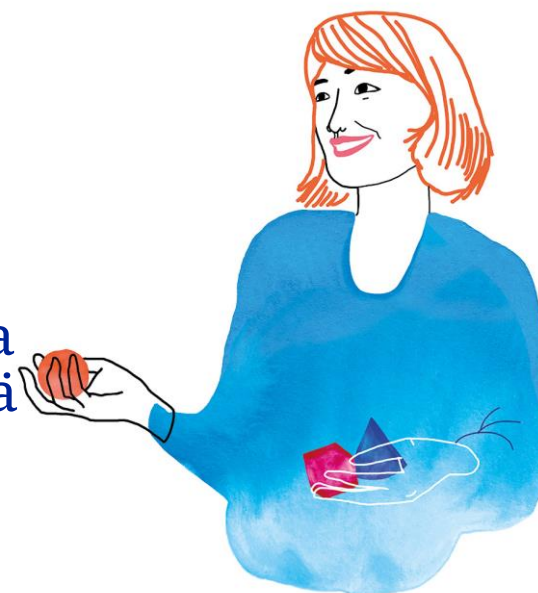
Toisen asteen kehittämishanke

Valmistelussa otettava aikalisä?

- OAJ:n kannalta on keskeistä, että duaalimallia heikentäviä/murtavia toimenpiteitä ei toteuteta
 - YTO -opintojen korvaaminen
 - Yhdistelmäopinnot
- Ilman tutkinnonosien ja tutkinnon osaa pienempien osien rahoittamista ristiin suorittamisen lisäämisessä ei tule edetä
- Lähitulevaisuudessa toisen asteen järjestämistavasta ja näin ollen järjestämisluvista tultaneen keskustelemaan
 - Nyt ei tule linjata uutta järjestämisestä tai järjestämisluvista
 - Valmistelu rauhassa seuraavalla hallituskaudella
- **OAJ?:Valmistelussa ei ole laadittu henkilöstövaikutusten arviointia**
- **OAJ?: Esitetyt uudistukset eivät edistä OAJ:n jäsenten asiaa oppilaitoksissa**

Kehittämisyryhmässä kritiikkiä

- Kokonaisuus ei hallussa, koska kehittämiskohteita esitellään yksi kerrallaan palasteltuna ja eri osa-alueita täydennetään, muutetaan matkan varrella.
- Rahoituksen yksinkertaistamisessa selvitettävä sekä tutkinnon osien, että pienempien kokonaisuuksien vaikuttavuusrahoitusta, tällä hetkellä oppivelvollisten rahoituksessa vaikuttavuusrahoitus vain koko tutkinnoista.
- Ristiin suorittamisen käytännöt ja rahoituksen kannustavuus: onko ammatillinen ”maksumiehenä” ilman kertoimia?
- Lakimuutoksissa sana yhdistelmäopinnot herätti hämmennystä, ehdotuksena täydentävät opinnot.
- Henkilöstövaikutusten arviointi puuttuu edelleen.
- Miksi suorittaa lukio-opintoja, jos ei aio suorittaa ylioppilastutkintoa -> ennemmin kehitettävä ammatillisia yto-aineita ja taattava riittävä määrä lähiopetusta, jolla taataan laatu.

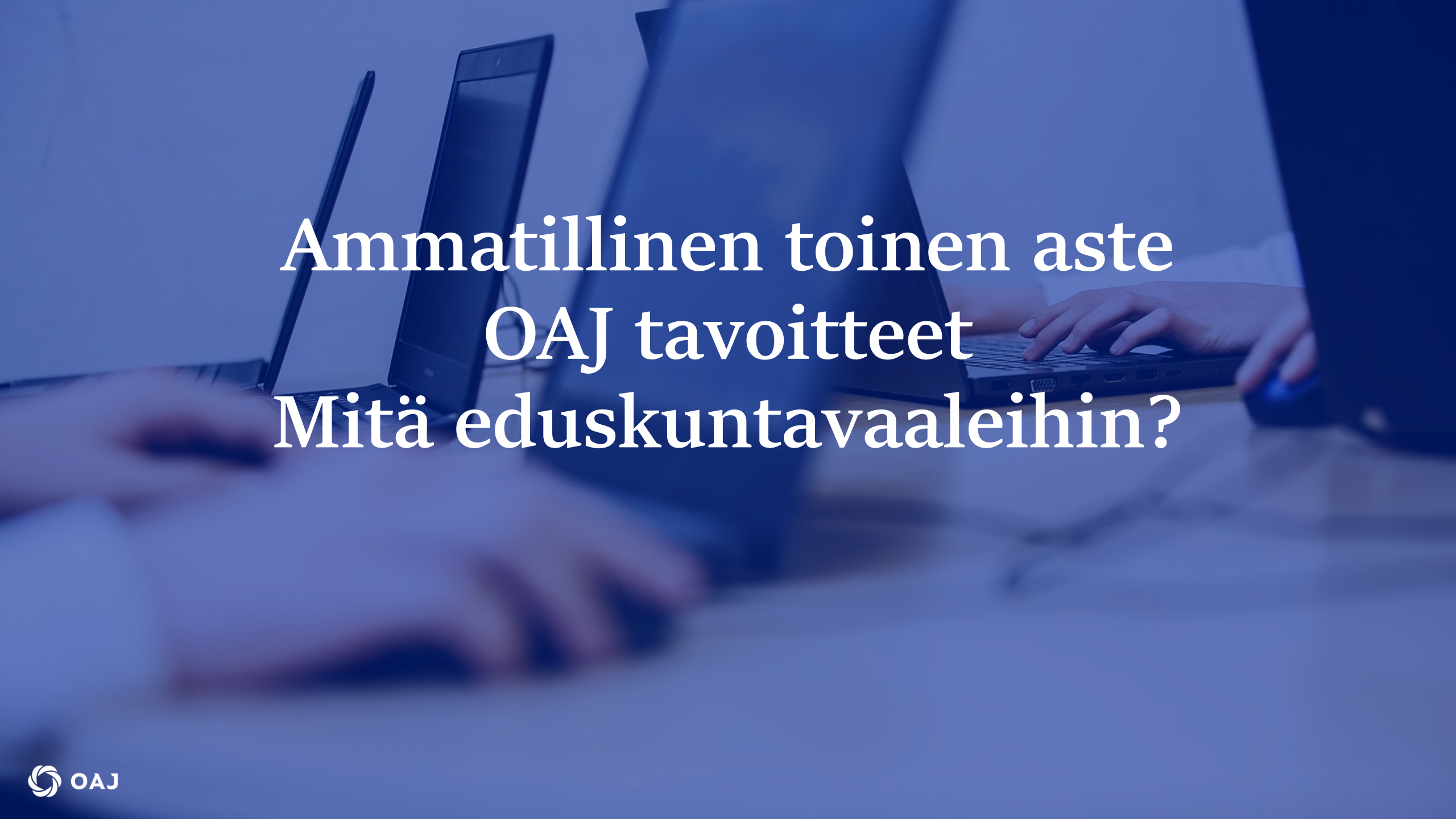
Toisen asteen kehittäminen

5/5

- OKM järjestää 5.5. keskustelutilaisuuden henkilöstölle
- HE:t rahoitusperusteista ja kahden tutkinnon suorittamisesta kevään 2022 aikana lausunnolle

Omaehtoinen koulutus työttömyysetuudella

WORD - tiedosto

Ammatillinen toinen aste OAJ tavoitteet Mitä eduskuntavaaleihin?

OAJ:n keskeiset tavoitteet ammatillinen II aste

- Nykyinen järjestämismalli säilyy
 - Ammatillista koulutusta ei siirretä hyvinvointialueille ja lukio ja ammatillinen koulutus ovat jatkossakin erillisiä koulutusmuotoja
- Rahoitustasoa nostetaan ja rahoitusmallia selkeytetään
 - Perusrahoituksen taso vähintään 80% ja rahoitusmallia selkeytetään läpinäkyvämmäksi kohtelevaan pt, at sekä eat samanarvoisesti
 - Rahoituksessa huomioidaan tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet
- Opettajien osaamisen ja työn arvostus kasvaa
 - Opettajamitoitukset, erityisesti opinto-ohjauksen ja erityisopetuksen osalta
 - Riittävä vähimmäistuntimäärä opetukselle ja ohjaukselle / osaamispiste
 - Ammatillisen opettajan työnkuvan selkiyttäminen
- Oppimisen tukea vahvistetaan
 - Säädetään tukiopetuksesta ja osa-aikaisesta erityisopetuksesta
 - Erityisopettajan roolia vahvistetaan
 - Riittävästi paikkoja ammatillisiin erityisoppilaitoksiin
- Ammatillisen koulutuksen rooli vahvistuu
 - Ammatillisilla järjestämisluvan omaavilla koulutuksen järjestäjillä on vahva rooli jatkuvassa oppimisessa (aikuiskoulutus), työelämän kehittämisessä ja osaajapulan ratkaisemisessa.
 - Ammatillinen ja AMK nähdään samanarvoisena vaihtoehtona lukio-yliopisto koulutuspolulle.
 - Ammatilliselle koulutukselle löydetään asema TKI toiminnassa.

The background of the slide is a photograph of a person's hands using a laptop. The image is heavily blurred and has a solid blue color overlay. The text 'Taiteen perusopetus' is centered over the image in a white serif font.

Taiteen perusopetus

OAJ:n keskeiset tavoitteet taiteen perusopetuksessa

Roolia vahvistetaan hyvinvoinnin ja demokratian vahvistajana

Parannetaan koulutuksen saatavuutta

Nostetaan taiteen perusopetuksen rahoitustasoa

Tehdään alan tiedonkeruusta systemaattisempaa

Vahvistetaan henkilöstön pedagogista osaamista

Vapaa sivistystyö

VST Eduskuntavaalit 2023

- **Riittävä rahoitus ja hyvä saavutettavuus**
- Koulutusratkaisuissa huomioidaan vapaan sivistystyön ja muiden oppilaitosmuotojen yhteistyö
- **Riittävät aloituspaikat ja rahoitus oppivelvollisille järjestettävässä koulutuksessa**
- **Vahvistetaan vapaan sivistystyön roolia matalan kynnyksen oppilaitosmuotona**
 - Hyvinvointivaikutus mm. ikäihmisille
 - matalan kynnyksen väylinä opintielle ja sivistykseen läpi elämän
- **Vapaan sivistystyön kautta saavutetun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistäminen**
- **Edistetään vapaan sivistystyön mahdollisuuksia tukea etenkin aliedustettujen ryhmien koulutusta**
 - - alhaisen pohjakoulutuksen omaavat
 - - vammaiset
 - - seniorit
 - - maahanmuuttajataustaiset

AKOL toiveet

- Ytojen asema PT:ssa?
- Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella ja pohjoismainen työnhakumalli muutokset?

Ammatillinen koulutus

Jäsenkyselyn tuloksia oppivelvollisuudesta ja
muusta ajankohtaisesta

Kyselyn toteutus

- Kysely toteutettiin 21.1.-7.2.2022
- Vastauksia yhteensä 640
- Kyselyissä selvitettiin oppivelvollisuuden laajenemisen toteuttamisen lisäksi ammatillisen koulutuksen nykytilaa mm.
 - Henkilöstön riittävyttä ja työmäärää/työkuormaa
 - Erityisen tuen riittävyttä
 - Hakumenettelyn toteutumista
 - Henkilökohtaistamista
 - Opetusmateriaalien valmistamista ja tekijänoikeuksia
 - Työelämäyhteistyötä

Vastaajien jakauma

2. Onko **oppilaitoksen ylläpitäjä**

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = kunta / kuntayhtymä	534	84
2 = yksityinen	104	16
3 = valtio	1	0
Yht.	639	100

3. **Työpaikka**

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = ammatillinen oppilaitos	605	95
2 = ammatillinen erityisoppilaitos	27	4
3 = ammatillinen aikuiskoulutuskeskus	3	0
4 = vapaa sivistystyö (kansanopisto, urheiluopisto tms.)	1	0
5 = muu, mikä?	1	0
Yht.	637	100

4. Mihin **opetushenkilöstöryhmään** kuulut?

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = yto-opettaja	168	26
2 = ammatillinen opettaja	354	55
3 = ammatillinen tai yto-erityisopettaja	53	8
4 = laaja-alainen erityisopettaja	15	2
5 = opinto-ohjaaja	32	5
6 = muu, mikä?	17	3
Yht.	639	100

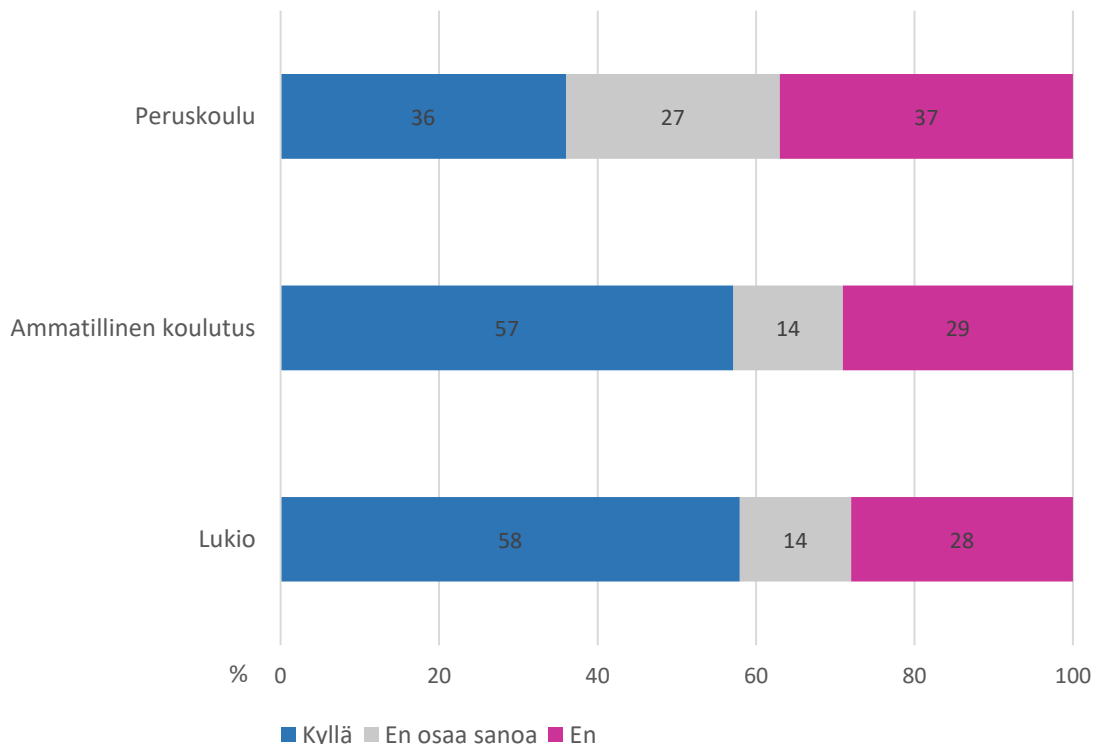
Vastaajista kelpoisia oli 96% ja ei kelpoisia 4%

Oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvät tulokset

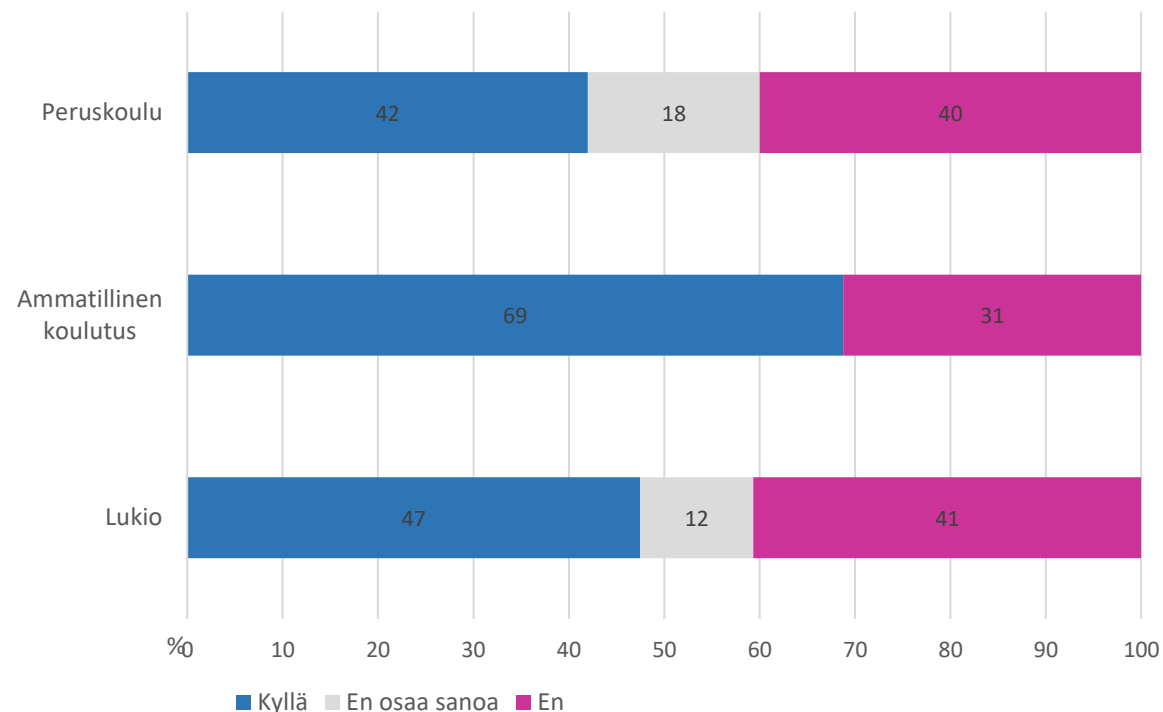
Tiedottamista oppivelvollisuuden laajentamisesta tehostettava edelleen

Kaikki vastaajat

Kaavio. Olen saanut riittävästi tietoa oppivelvollisuusuudistuksesta työntajaltani.

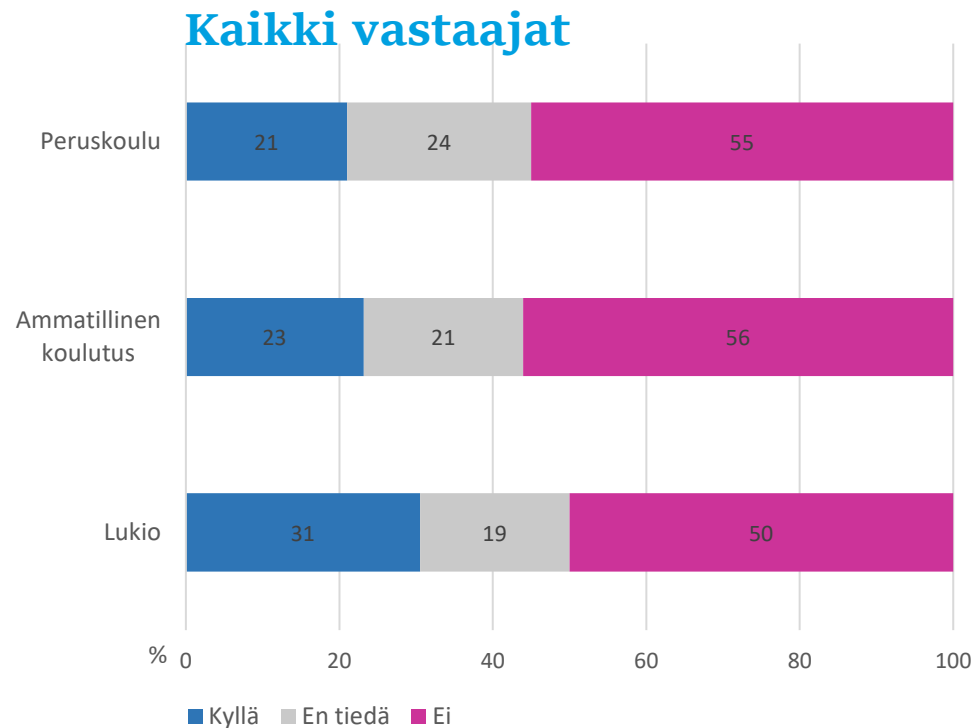
Oppilaan- ja opinto-ohjaajat

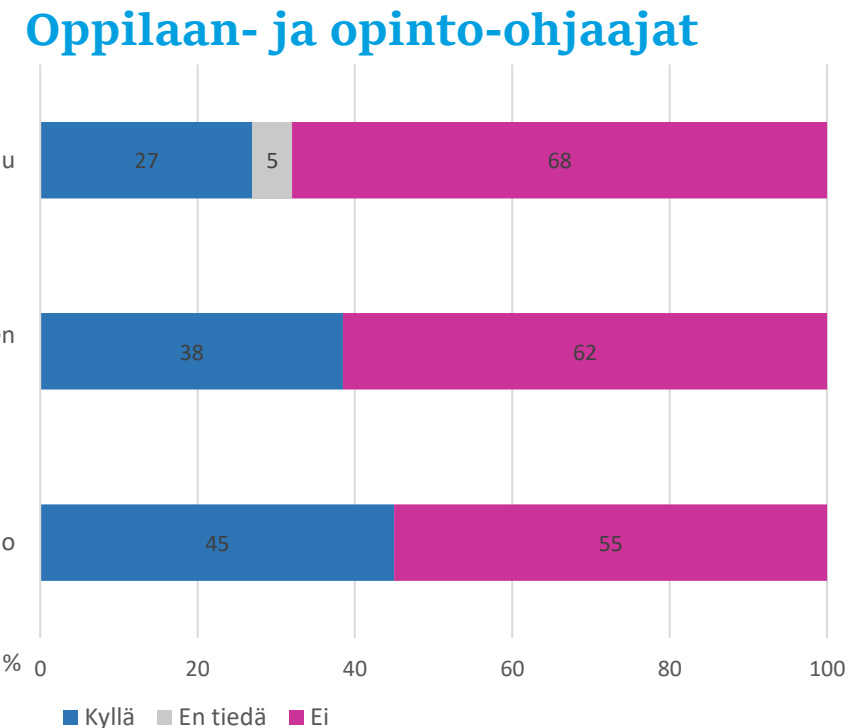
Kaavio. Olen saanut riittävästi tietoa oppivelvollisuusuudistuksesta työntajaltani. Oppilaan- ja opinto-ohjaajat.

Kaikista **esihenkilöistä** 59% ilmoittaa saaneensa riittävästi tietoa uudistuksesta

Opinto-ohjaajien määrää lisätty vain vähän

Kaavio. Oppilaitoksessani on lisätty opinto-ohjaajien määrää oppivelvollisuuden laajenemisen myötä.

Kaavio. Oppilaitoksessani on lisätty opinto-ohjaajien määrää oppivelvollisuuden laajentamisen myötä. Oppilaan- ja opinto-ohjaajat.

- Uudistuksen rahoituksessa 20M€ lisäystä ohjaukseen perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa (tehostettu opinto-ohjaus peruskoulussa, nivelvaiheen ohjaus, ohjaus keskeyttämistilanteissa, jatko-ohjaus)
- Rahoitus vastaa 350 opinto-ohjaajan vuosittaista työaikaa

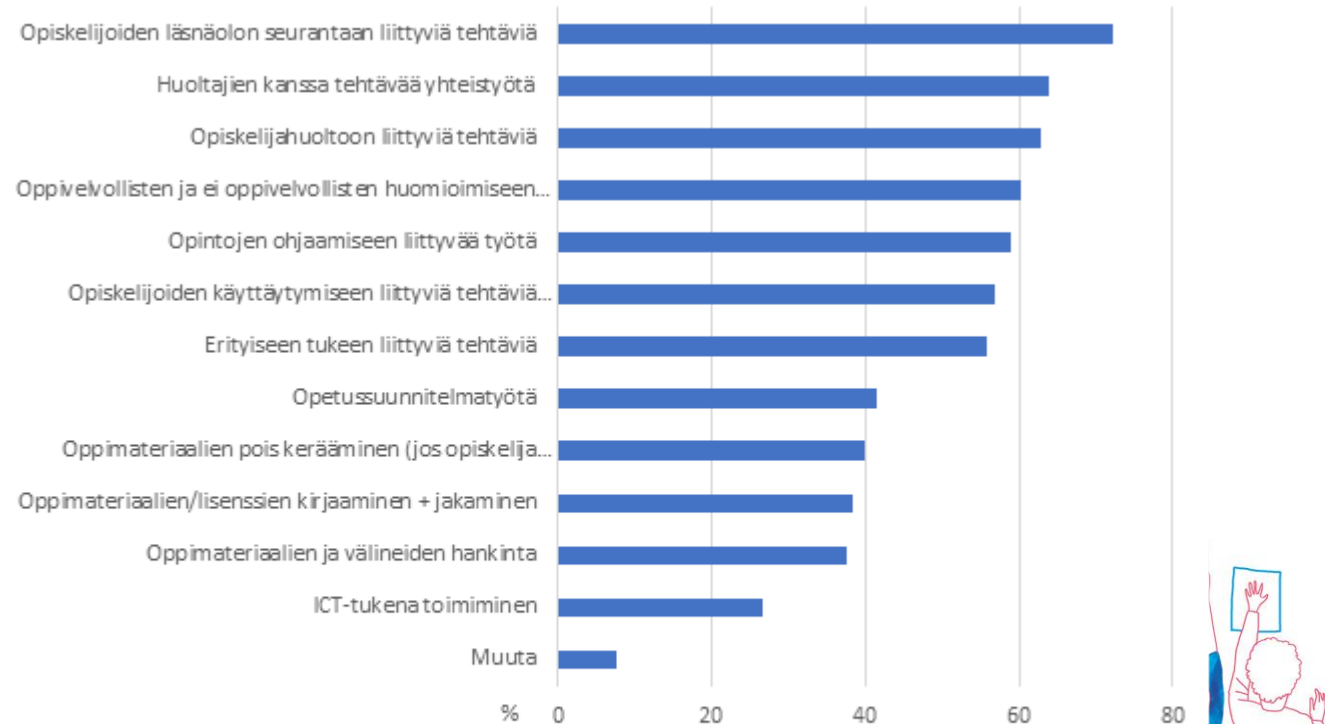
Opinto-ohjaus toisella asteella

Ammatillinen

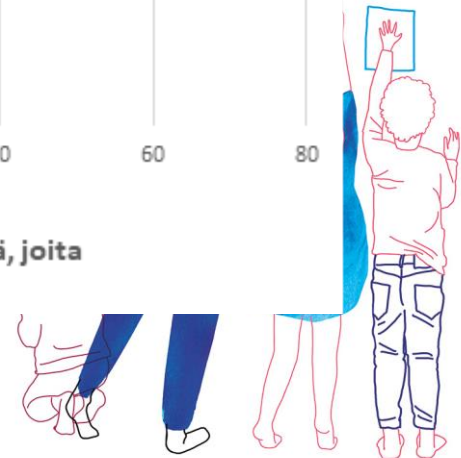
- 36% opettajista kokee, että oppivelvollisuuden laajentamisen jälkeen:
 - Opettajille on tullut uusia työtehtäviä, joita ei ole resursoitu työajassa ja näistä 59% vastaa tehtävien olevan opintojen ohjaamiseen liittyvää työtä.
- Opinto-ohjauksen tehtäviä on siirretty muille kuin opinto-ohjaajille. Näitä tehtäviä vastaajien mukaan ovat:
 - tunnistaminen ja tunnustaminen (75%)
 - opinto- ja uraohjaus (49%) ja
 - ohjauskeskustelut (50%).
 - Avoimissa vastauksissa lisäksi mainittu mm. markkinointiin ja nivelvaiheeseen liittyviä tehtäviä.

Uusia tehtäviä oppivelvollisuuden myötä

- 56% vastaajista kokee, että oppivelvollisuuden myötä **ei ole tullut** uusia resursoimattomia tehtäviä.
- 36% kokee uusia tehtäviä tulleen
 - opiskelijoiden läsnäolon seuranta
 - Opiskelijahuolto
 - opiskelijan tuen tarpeeseen liittyviä tehtäviä
 - huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Kaavio. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä tulleetä työtehtäviä, joita ei ole resursoitu työajassa tai korvauksessa.

Uudistuksen onnistuminen edellyttää oppimisen tuen vahvistamista (ammattillinen)

Kuluvana lukuvuotena opettajat ovat havainneet seuraavia muutoksia oppivelvollisissa

- 52% vastasi , että opiskelijat käyttäytyvät samalla lailla kuin vuosi sitten
- 44% vastasi käytöshäiriöiden lisääntymisestä
- 50% vastasi, että opiskelijat eivät ole yhtä motivoituneita kuin vuosi sitten
- 60% vastaajista on sitä mieltä, että opiskelijat tarvitsevat aiempaa enemmän erityisopettajan tukea.

Erityisopettajan tuki:

- Ammatillisissa aineissa 54% ja yto-aineissa 49% vastaajista on sitä mieltä, että erityisopettajan tukea ei ole kohdennettu riittävästi opiskelijoille.

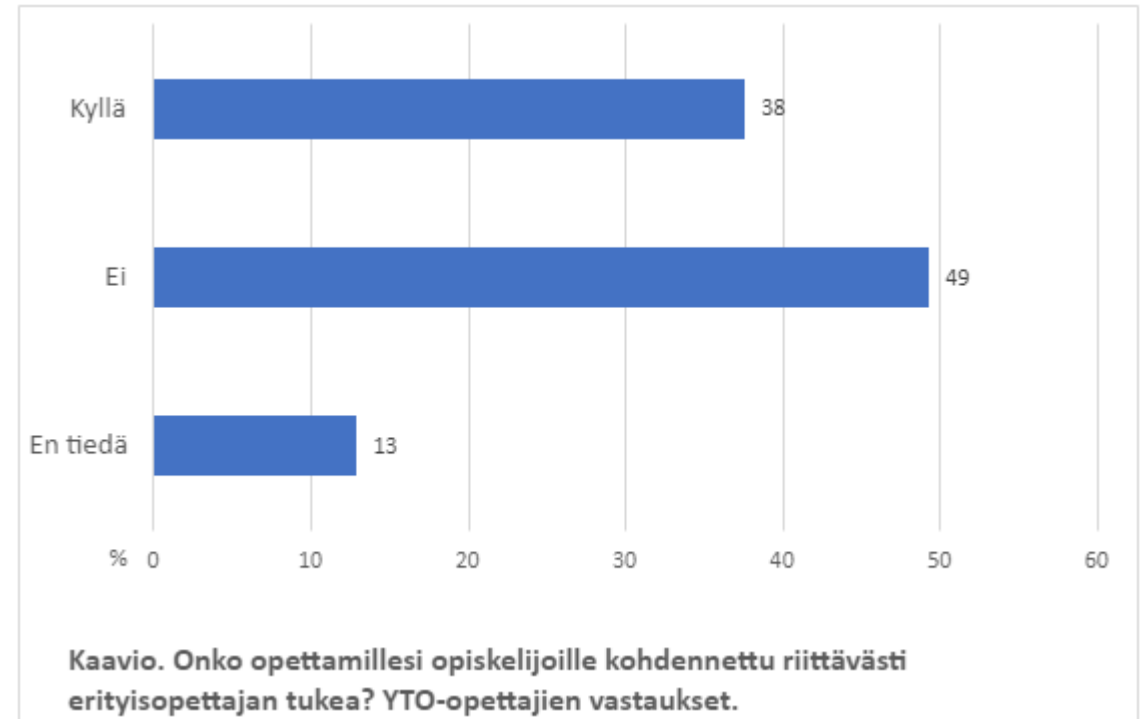
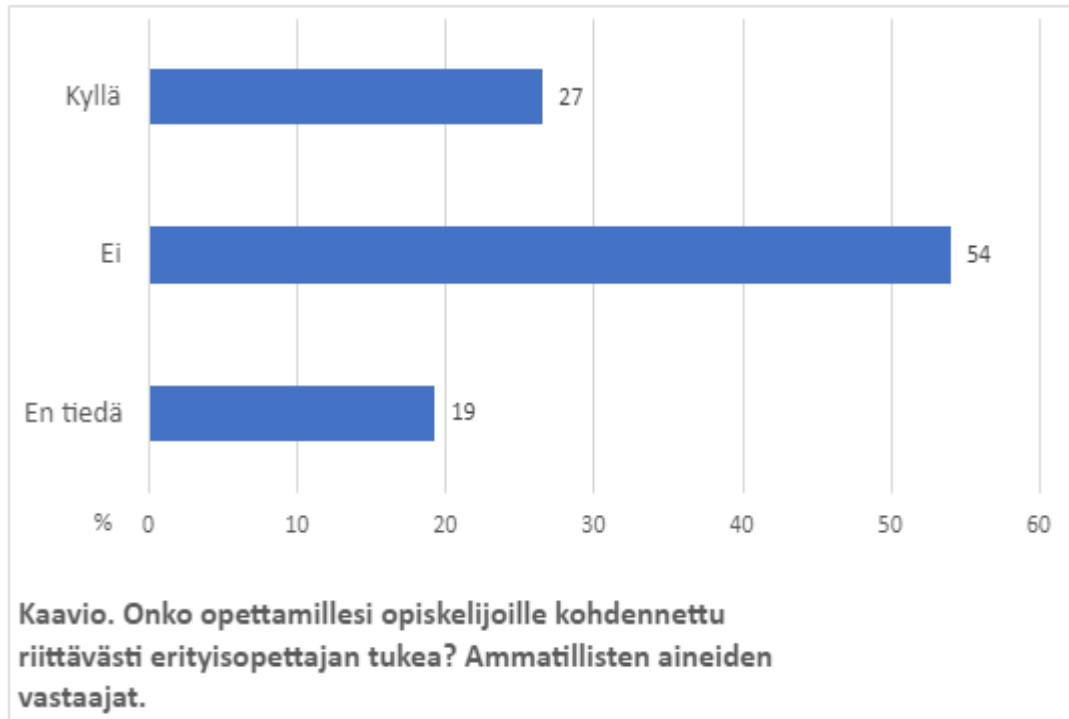
Opiskelijalle annettava muu tuki:

- 44% vastaajista on sitä mieltä, että opiskelijat eivät saa riittävästi lisä- tai tukiopetusta
- 72% vastaajista ilmoittaa, että opiskelijoista 10-30% tarvitsee lisää (enemmän kuin resursoitu) opettajan antamaa opetusta ja ohjausta

50% vastaajista haluaa, että opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen säädetään samoin kuin perusopetuksessa

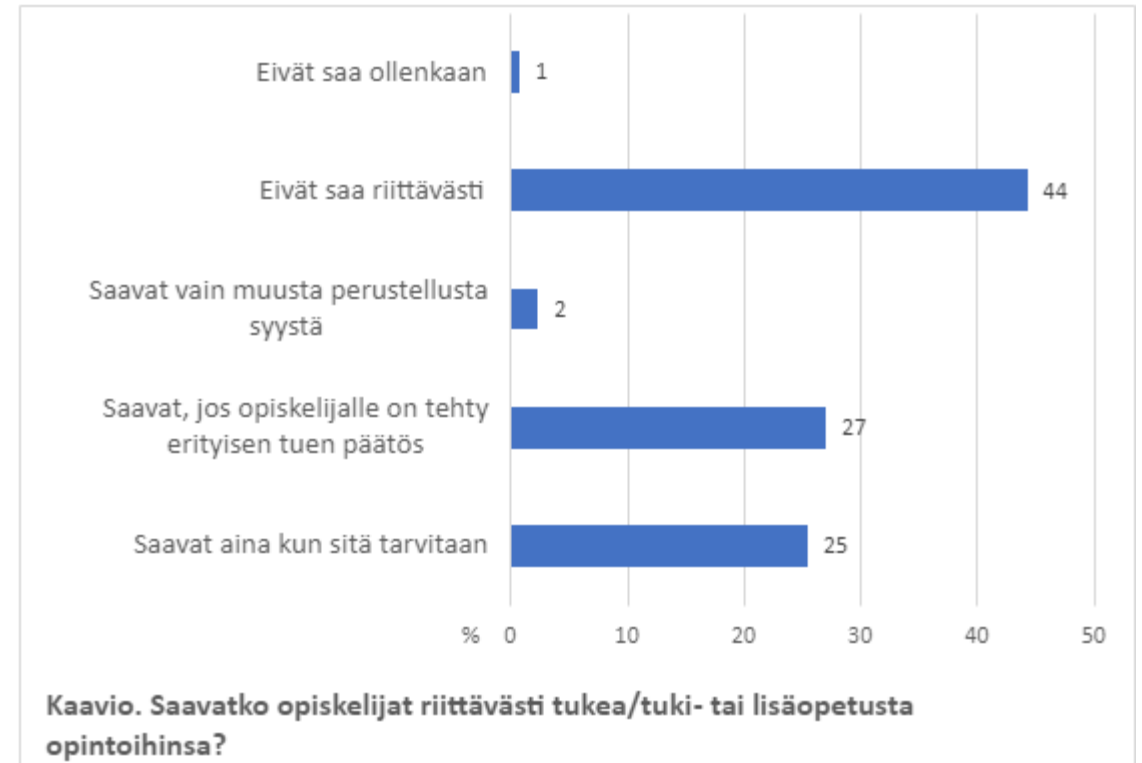
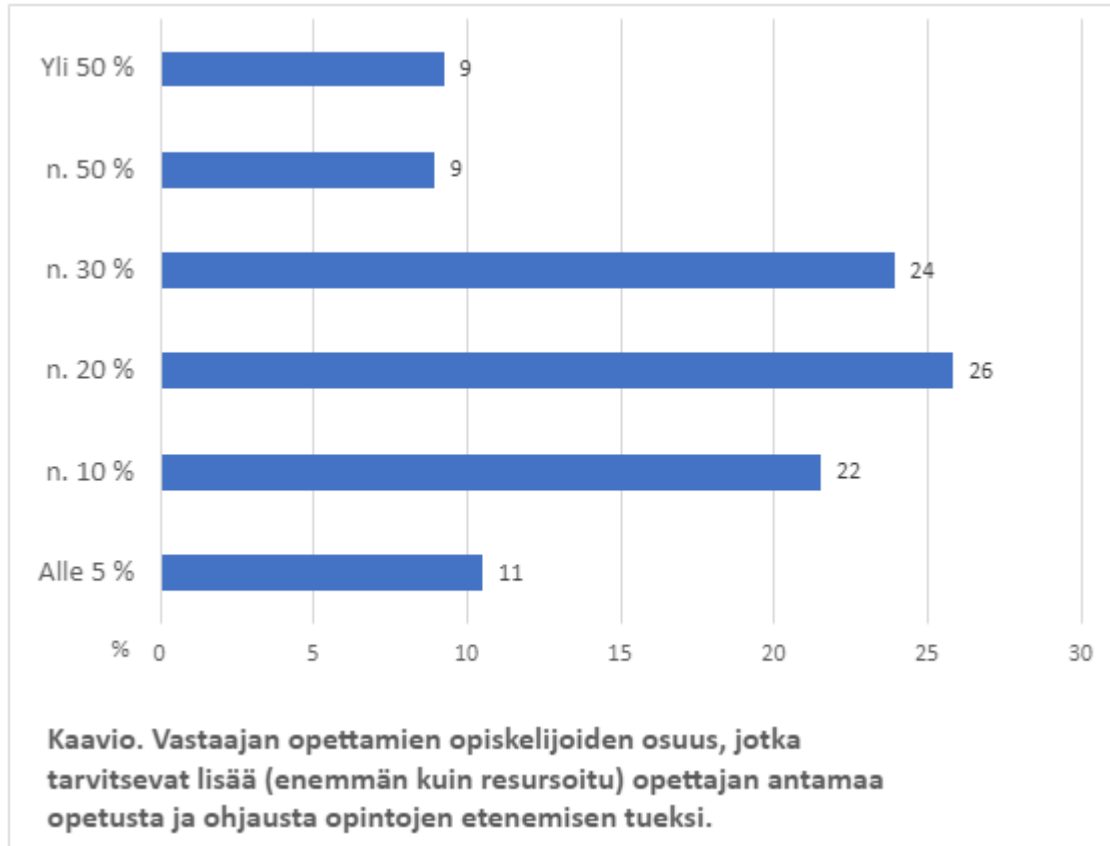

Erityistä tukea tarvitaan lisää

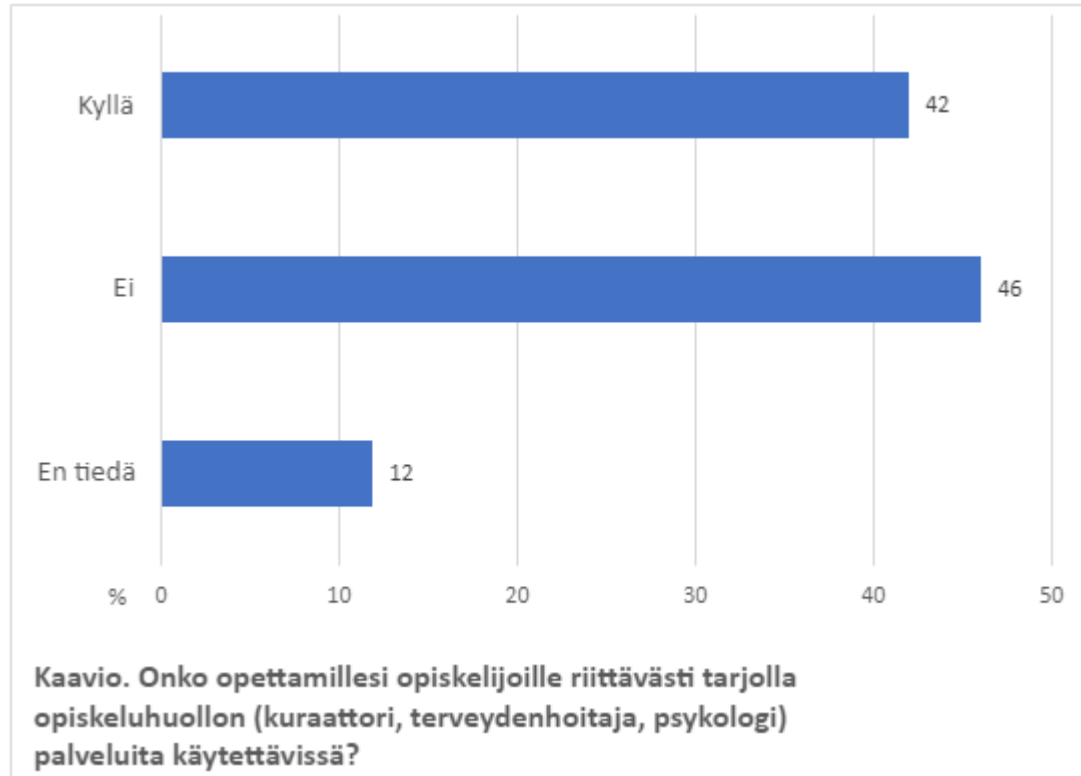
Yto-opettajat kokevat erityisopettajan tukea kohdennettavan enemmän kuin ammatilliset opettajat. Kuitenkin lähes puolet/yli puolet opettajista kokevat, ettei erityisopettajan tukea ole riittävästi.

Lisäopetuksen ja ohjauksen tarve vs. toteuma

Tukiopetusta ja/tai lisäopetuksen resurssia on jo nyt käytettävissä 90% vastaajista mielestä, mutta sen ei koeta olevan riittävää (ei riittävästi 44%). Opetettavista opiskelijoista lisäopetusta tarvitsee n. neljänneksen vastaajista mukaan 20% ja n. neljänneksen mukaan jopa 30%.

Muu tuki ja opiskeluhuollon riittävyys

”ahdistuneiden, mielenterveysongelmista kärsivien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt”

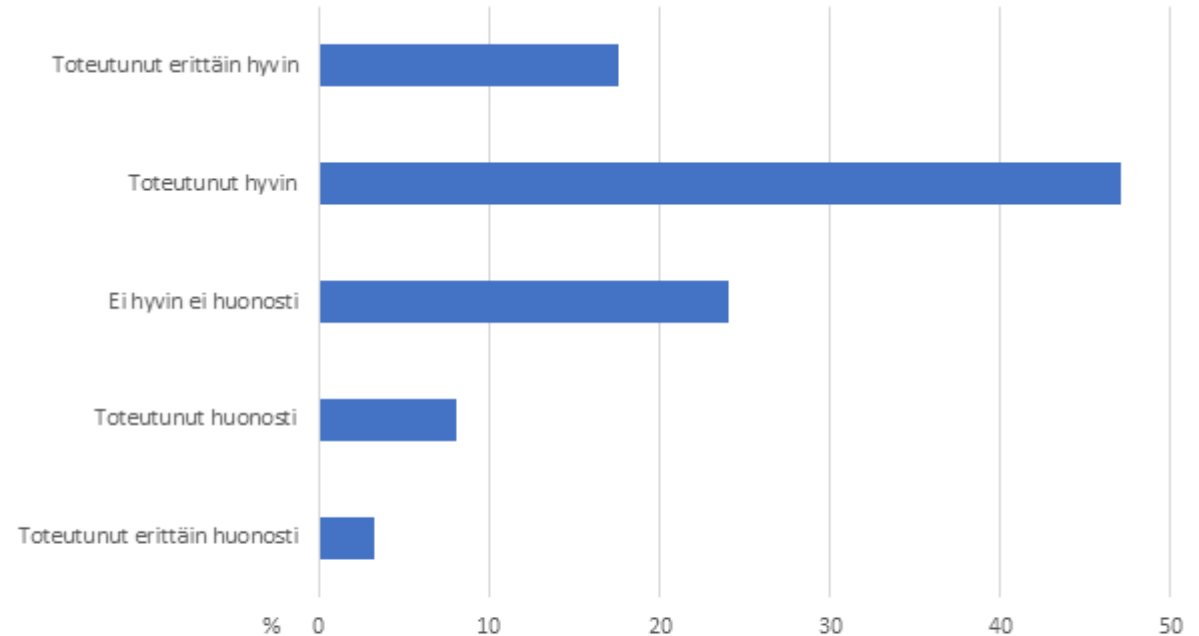
”opiskelijoiden asioiden hoitaminen kuraattorin ja opon kanssa on lisääntynyt tosi paljon”

OPVA-opinnot

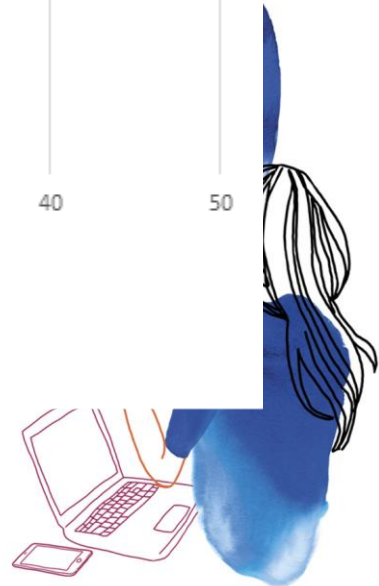
- 61% vastaajista kertoo, että opva-opintoja on tarjolla oppilaitoksessa
- 27% vastaajista on omia vastuuhjattavia OPVA-opinnoissa

Opettajia on kuultu oppimateriaalien hankinnassa hyvin

- 65% vastanneista kertoo, että opettajien kuuleminen materiaalihankinnoissa on toteutunut hyvin tai erittäin hyvin
- 81 % mukaan materiaalien laadussa ei ole tapahtunut muutosta
 - 13% mukaan laatu on parantunut,
 - 6% mukaan laatu heikentynyt

Kaavio. Opettajien kuulemisen toteutuminen oppimateriaalihankinnoissa.

Maksuttomat materiaalit ja maksuttomuuden vaikutuksia

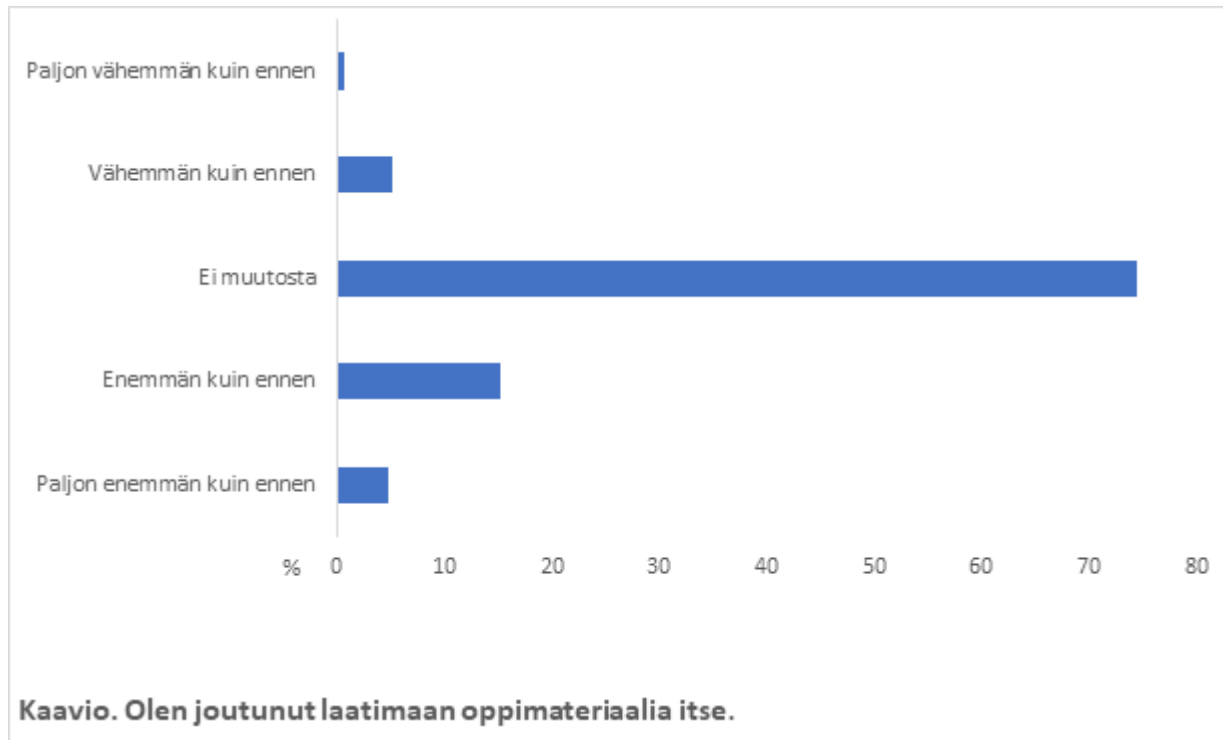
Vastaajista 67% ilmoittaa, että maksuttomia oppimateriaaleja on ollut käytössä **jo ennen** oppivelvollisuuden laajenemista.

- Maksuttomia materiaaleja mm. sähköiset materiaalit, harjoitus-/työstömateriaalit, työvaatteita tai osa työvaatteista, lainamateriaalit/-koneet oppilaitoksesta sekä opettajien itse tekemät materiaalit

51% vastaajista ilmoitti, että maksuttomat oppimateriaalit ovat käytössä myös ei oppivelvollisilla

Oppimateriaalin laatiminen itse

Pääsääntöisesti ei muutosta 74%, mutta 20% kokee valmistavansa oppimateriaalia enemmän kuin ennen oppivelvollisuutta

Tekijänoikeudet

76. Annatko itse tekemääsi opetusmateriaalia työnantajan käyttöön (esim. yhteiselle alustalle)?

	Lkm	%
1 = Kyllä	454	72
2 = En	179	28
Yht.	633	100

77. Millä tavalla tekijänoikeuksien luovuttamisesta työnantajalle on sovittu?

	Lkm	%
1 = asiasta ei ole nimenomaisesti sovittu	385	87
2 = asiasta on sovittu työsopimuksessa	11	2
3 = työnantaja on velvoittanut työsopimuksessa	11	2
4 = asiasta on sovittu erillisellä sopimuksella	36	8
Yht.	443	100

78. Onko tekijänoikeuksien luovuttamisesta työnantajalle sovittu korvausta?

	Lkm	%
1 = ei ole	410	92
2 = kyllä, rahallinen korvaus	11	2
3 = kyllä, ajallinen korvaus (vapaa-aikaa)	7	2
4 = muu järjestely, mikä?	17	4
Yht.	445	100

Maksuttomuuden vaikutuksia vierailukäynteihin ja yksilöllisten polkujen toteuttamiseen

Maksuttomuus ei pääsääntöisesti ole tuonut muutoksia yksilöllisten polkujen toteuttamiseen 68% eikä vierailukäynteihin 78%

Yksilölliset polut toteutuvat 20% mielestä jopa paremmin, mutta opintoihin liittyvät vierailut ovat kuitenkin vähentyneet 21% mielestä

40. Opiskelun maksuttomuus on vaikuttanut mahdollisuuksiini järjestää opettamassani aineessa vierailuja (konsertti-, museo-, yritys-, tapahtuma-

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = vierailumahdollisuudet lisääntyneet paljon	0	0
2 = vierailumahdollisuudet lisääntyneet	4	1
3 = ei muutosta	381	78
4 = vierailumahdollisuudet vähentyneet	51	10
5 = vierailumahdollisuudet vähentyneet paljon	53	11
Yht.	489	100

42. Onko oppivelvollisuuden laajeneminen vaikuttanut yksilöllisten polkujen toteuttamiseen (mm. opintojen toteuttamisen tavat, valinnaisuus ja

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = paljon aiempaa paremmin	11	2
2 = mahdollistuu jonkin verran aiempaa paremmin	86	18
3 = ei vaikutusta	332	68
4 = toteutuu vähän aiempaa heikommin	45	9
5 = toteutuu selvästi aiempaa heikommin	15	3
Yht.	489	100

Muita tuloksia ammatillisen kyselystä

Korona-ajan käytänteitä pysyväksi

88% vastaajista ilmoitti, että korona-ajasta jäi oppilaitoksen toimintaan uusiksi käytänteiksi mm.

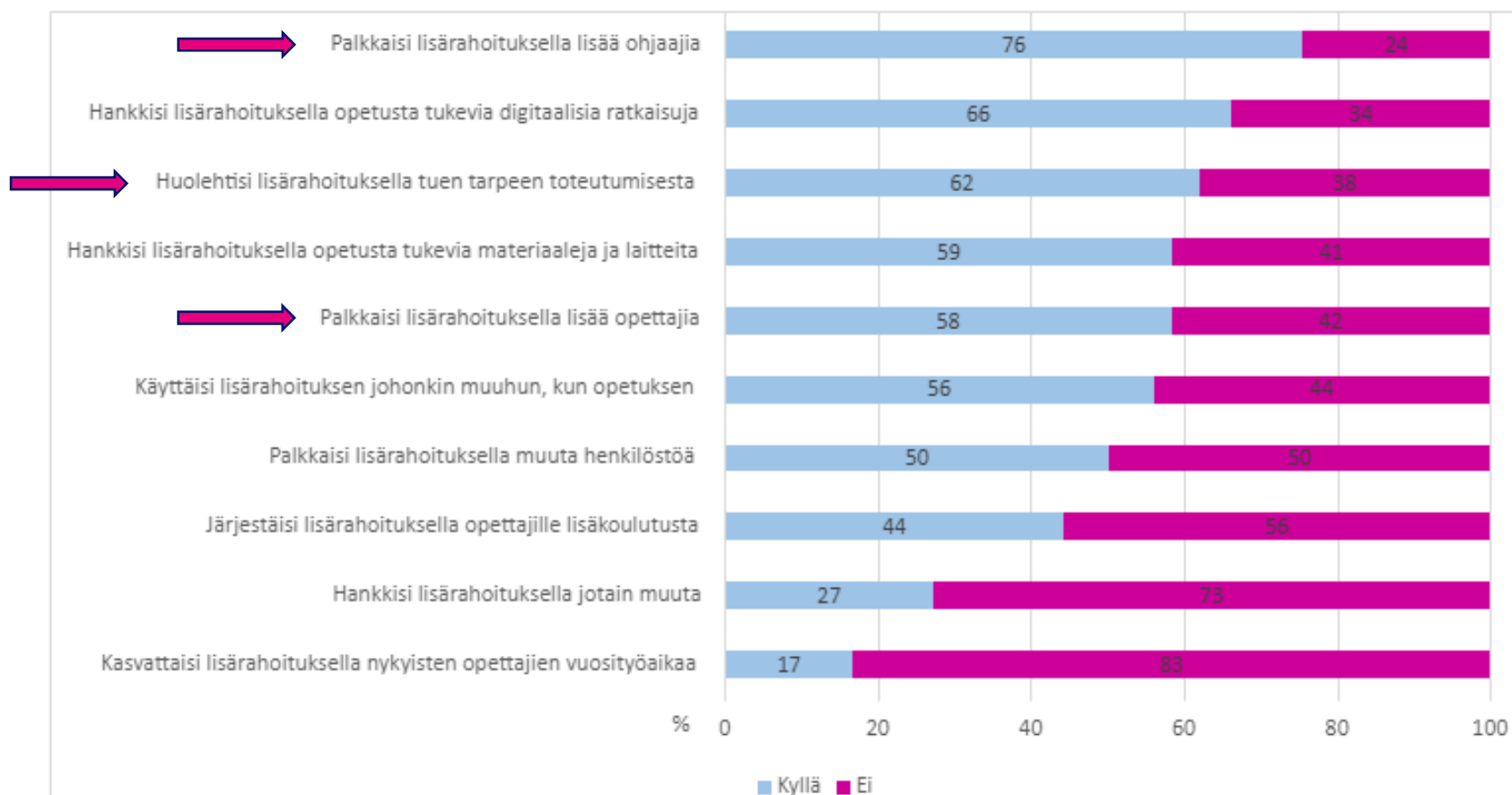
- Kokoukset/osa kokouksista Teamsin tai vastaavan välityksellä 93%
- Yhteissuunnittelupalaverit Teams- tai vastaavina palaverireina 83%
- Verkko-opintoja lähiopetuksen vaihtoehtona 51%
- Verkko-opintoja lähiopetuksen täydennyksenä 48%
- Etäopetuksen mahdollisuus opettajan omana harkintana 48%
- Hybridiopetuksen käyttö (samanaikaisesti opiskelijoita läsnä ja etänä) 41%

Henkilöstön määrä vs. määräaikainen lisärahoitus – henkilöstöä tarvitaan

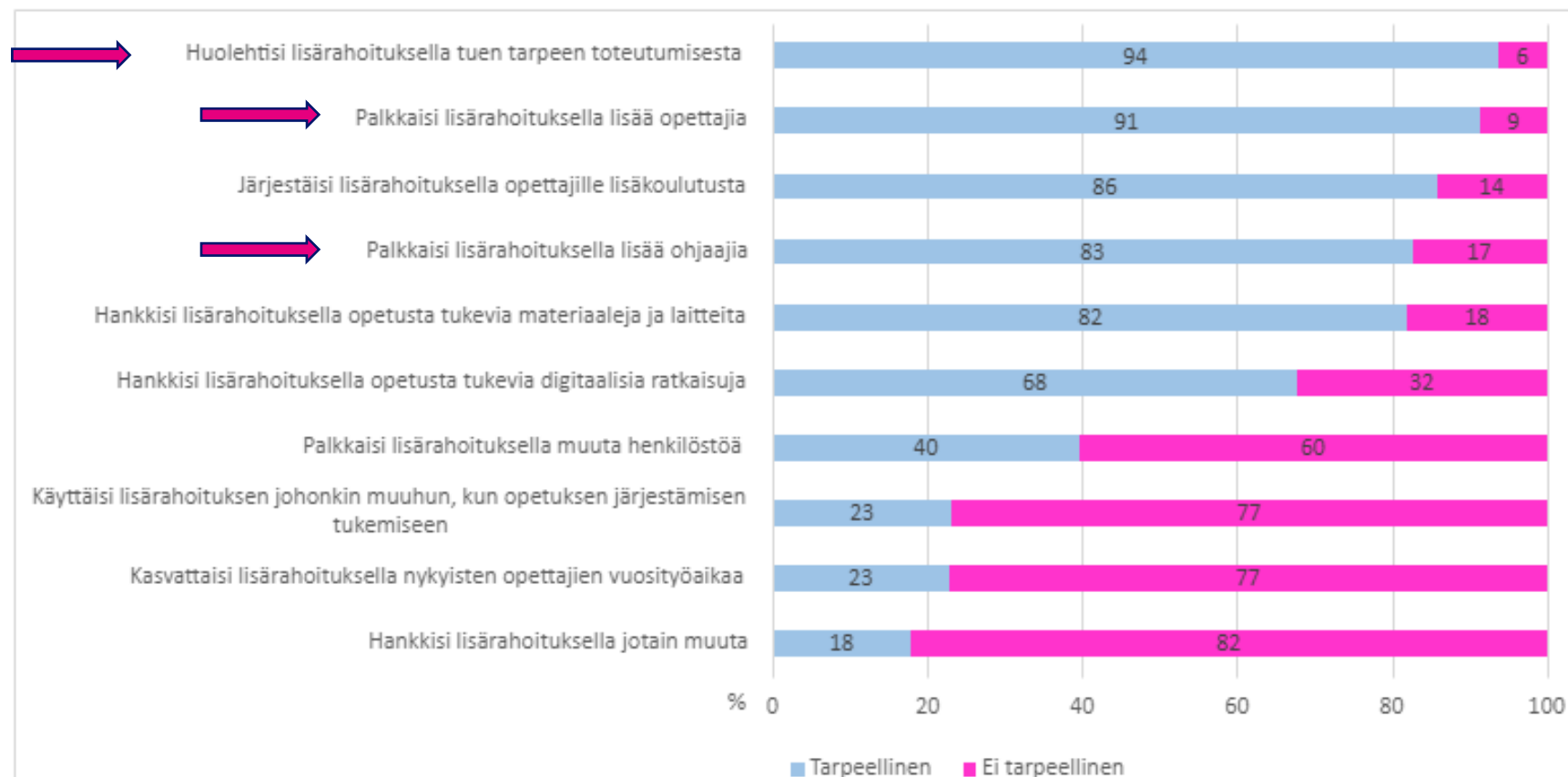
- Määräaikaisella lisärahoituksella palkatun henkilöstön tarve on 73% mielestä olemassa myös vuoden 2022 jälkeen.
 - Määräaikaiseksi palkattuja keskimäärin 1,4 opettajaa ja 1,7 ohjaajaa
 - Vakinaiseksi palkattu keskimäärin 2,95 opettajaa ja 1,3 ohjaajaa
- Määräaikaisen rahoituksen turvin ei lisätty vastaajien (86% vastaajista) kokonaistuntimäärää ja 76% vastaajista toteaa, että 1500h/vuosi korkeampaa tuntimäärää ei tarvita.
- 5% vastaajista tuntimäärää nostettiin ja 85% näistä vastaajista välille 1500-1599 tuntia. 9% ei tiennyt onko kokonaistuntimäärää nostettu määräaikaisen rahoituksen perusteella.

Luotto pysyvän lisärahoituksen käyttämiseen

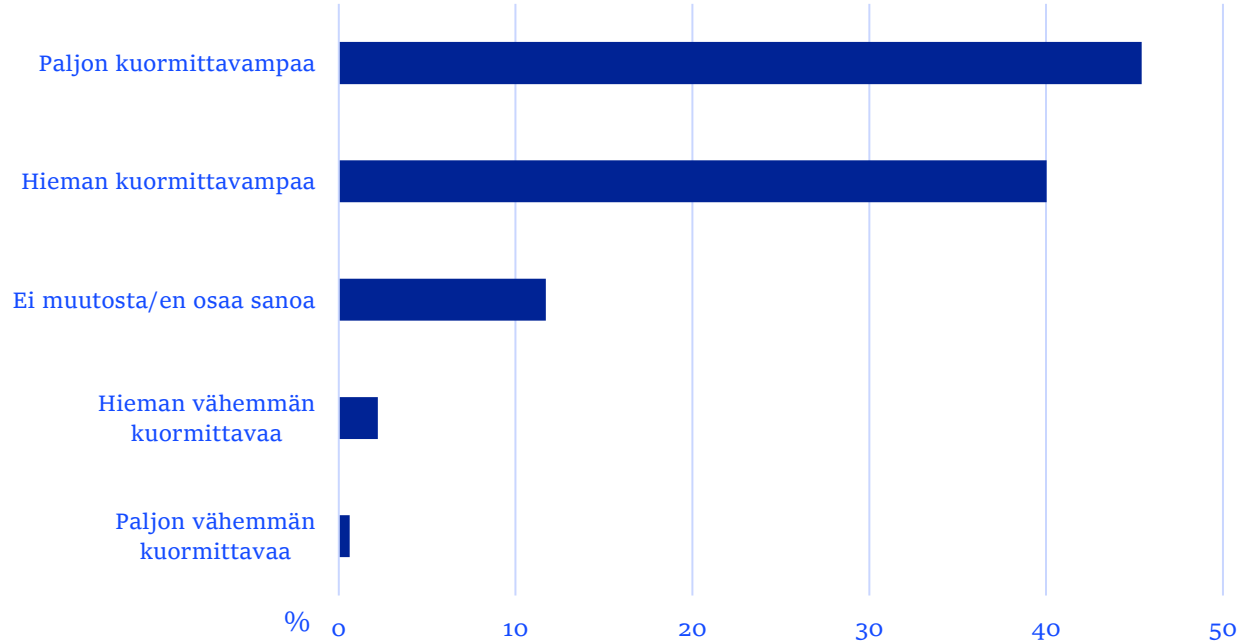
Kaavio. Jos koulutuksen järjestäjän rahoitusta lisättäisiin pysyvästi, mihin asioihin uskot koulutuksen järjestäjäsi kohdentavan lisärahan?

Tarve pysyvän lisärahoituksen käyttämiseen

Kaavio. Jos koulutuksen järjestäjän rahoitusta lisättäisiin pysyvästi, mihin asioihin uskot koulutuksen järjestäjäsi kohdentavan lisärahan ja arvioi, pidätkö sitä tarpeellisena

Työn kuormittavuus, ammatillinen koulutus

Kaavio. Työn kuormittavuuden muutos viimeisen kolmen vuoden aikana, jos koropandemiaa ei huomioida.

Kuormitustekijöitä:

- 1) opiskelijoiden heikommät valmiudet opiskeluun 68%
- 2) Opiskelijoiden ohjaustarpeen lisääntyminen 52%
- 3) Henkilökohtaistamisen toteuttaminen ja siihen liittyvä työ 36%
- 4) Opiskelijoiden etenemisen seurantaan liittyvä kirjaaminen 33%

Jatkuva haku – harkinnanvarainen haku

- 61% vastaajista kertoo, että jatkuva haku on toimiva omassa oppilaitoksessa.
 - Jatkuvan haun kautta sisäänotto hajautuu vastaajien keskuudessa
 - 30% vastaajista ilmoittaa, että opiskelijoita otetaan koko ajan vapaille paikoille
 - 20% vastaajista ilmoittaa, että otetaan neljä kertaa vuodessa
 - 14% mukaan puolivuositain
 - 8% mukaan kerran kuussa
 - Mutta 20% ei tiedä jatkuvan haun sisäänottojen frekvenssiä
- 67% ilmoittaa, että muuttaisi jatkuvaa hakua vähentämällä sisäänottokertojen määrää per vuosi
- Harkinnanvaraisen haun kanssa vastaajista on ollut tekemisissä vain 24% vastaajista ja peräti 41% ei tiedä otetaanko oppilaitokseen opiskelijoita harkinnan varaisen haun kautta.
 - Lisätyötä harkinnanvarainen haku aiheuttaa vaihtelevasti 5-50 tuntia, riippuen opettajalle annetuista tehtävistä ja hakijoiden määrästä

HOKSaaminen

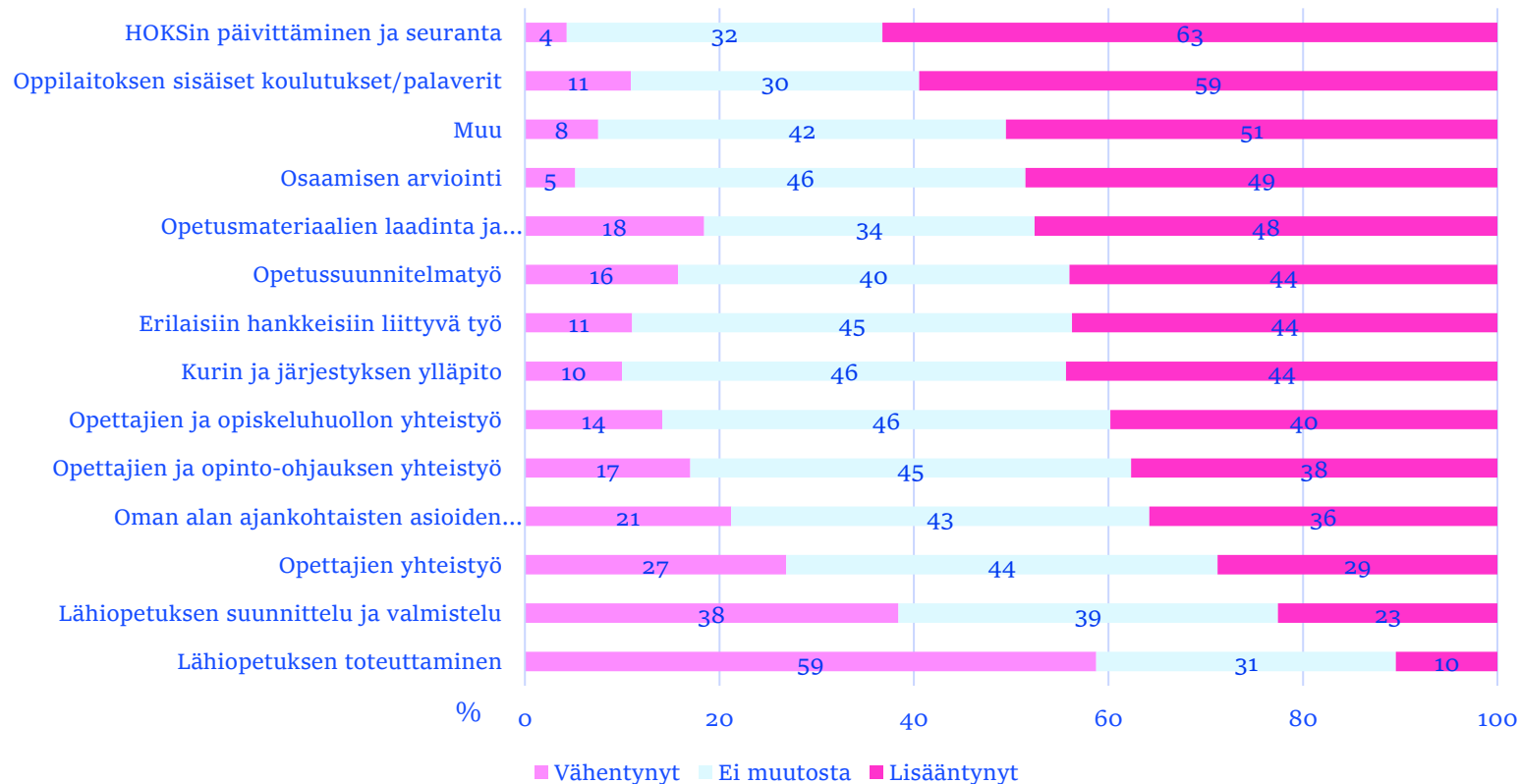
- Pääosa vastaajista 63% ilmoittaa, että HOKSin tekee **vastuupettaja yksin**,
 - 14% ilmoittaa, että apuna on opinto-ohjaaja ja
 - 11% ilmoittaa apuna olevan erityisopettaja
- HOKSin laadintaan ilmoitetaan (41%) menevän keskimäärin 30-60 min. Osalla (14%) vastaajista 61-90 min. eHOKS on käytössä 55% vastaajista. 32% vastaajista HOKS ei kuulu työtehtäviin.
- HOKSia varten saadaan vaihtelevasti tietoa peruskoulun erityisen tuen tarpeesta – 47% ilmoittaa saavansa 38% ei saa.
- HOKS-lomakkeen toimivaksi kokee 45% vastaajista, mutta **muutostarpeena** nähdään **ensimmäisen HOKSin lyhentämistä** vain välttämättömiin kysymyksiin (64%) ja lisäajan resurssointia ensimmäisen HOKSin tekemistä varten (40%)

Vuosityöaika – työn resursointi - vastuopettajuus

- Vuosityöaikasuunnitelma on tehty 98% vastaajista ja opettajaa kuullen (ope ja esimies yhdessä) 65% vastaajille.
- 63% mukaan työaikasuunnitelma vastaa todellisia tehtyjä tunteja.
- 54% vastaajista on pyytänyt työaikasuunnitelman muuttamista/päivittämistä ja 61% kanssa suunnitelmaa on yhteisen tarkastelun jälkeen muutettu.
- 56% ilmoittaa, ettei työaikasuunnitelmaa tarkastella esimiehen kanssa kvartaaleittain
- Vastuopettajan opiskelijamäärä on viimeisen kolmen vuoden aikana lisääntynyt 56% vastaajan mielestä. Opettajan vastuulla olevien opiskelijoiden määrä vaihtelee 10-30 välillä, mutta 17% vastaajista on yli 30 opiskelijaa (9% yli 40 opiskelijaa) – määrä voi vaihdella puolivuositain (51%) tai kvartaaleittain 28%).

Opettaminen ja opetuksen suunnittelu vähentynyt, HOKSiin liittyvät tehtävät lisääntyneet

Ammatillisessa koulutuksessa opettajan omissa työtehtävissä tapahtuneita muutoksia viimeisen kolmen vuoden sisällä

Kaavio. Työtehtävissä kolmen viime vuoden aikana tapahtuneet muutokset.

Työelämäyhteistyö

- Työpaikalla oppiminen

- + Hyvää:

- Opiskelijalle on nimetty vastuopettaja TJK-jaksolle 75% – ei nimetty 1%
 - Opiskelijalle on nimetty työpaikkaohjaaja, joka tukee ja ohjaa 72% – ei nimetty 1%
 - Näytöt järjestetään työpaikalla 64% – ei järjestetä 5%
 - Työpaikkaohjaaja osallistuu näytössä arviointiin 66% - ei osallistu 3%

- ✗ Korjattavaa/kehitettävää työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta:

- Opettajalle riittävä resurssi työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaamiseen ja yhteydenpitoon 74%
 - Työpaikkaohjaajille velvoittava koulutus/perehdytys tutkinnon perusteisiin 50%
 - Ammattiopettaja työpaikoilla oppijoiden tukena tarvittaessa 38%

Opettajien topo-jaksot, täydennyskoulutus

- Vuonna 2021 yhteensä 77% vastaajista on osallistunut oppilaitoksen sisäiseen täydennyskoulutukseen (1-7 päivää) – 23% ei ole osallistunut
- Ulkopuoliseen koulutukseen vuoden 2021 aikana on osallistunut 60% vastaajista ja 40% ei ole osallistunut.
- Opettajan työelämäjaksolla viimeisen kolmen vuoden aikana on ollut vain 8% vastaajista
- Opettajien täydennyskoulutukset ovat painottuneet oppilaitoksen sisäisiin koulutuksiin – onko syynä reformin aiheuttamat toimintamallien ja järjestelmien muutokset?
- Opettajien työelämäjaksot vähissä – työaikasuunnittelulla voisi mahdollistaa

Opettajan oman osaamisen kokemukset

- Vastaajat ovat kokeneet, että oma osaaminen on riittävä tai lähes riittävä:
 - Ymmärryksestä kielitaidon vaikutuksesta asioiden omaksumiseen (kielitietoisuus) - 69%
 - tutkinnon perusteista – 88%
 - opintojen yksilöllistämisestä 74%
 - Työelämän kanssa tehtävästä yhteistyöstä 61%
 - Tieto- ja viestintätekniikan hallinnasta 72%
 - Näytöistä ja osaamisen arvioinnista 69%
 - Koulutussopimuksista 60%
- Vastaajien mukaan oma osaaminen ei ole yhtä hyvin hallussa oppisopimusasioissa (36% kokee oman osaamisen riittäväksi) ja oppivelvollisuuden laajentamisen tuomissa muutoksissa (47% kokee oman osaamisen riittäväksi)

Tiedottaminen ja suunnittelu 12h/osp

- Asetusmuutoksesta 12h/osp on vastaajien mukaan 25% saanut jo tietoa ja 47% kertoo ettei ole saanut tietoa (27% ei muista).
- Asetusmuutoksen vaikutuksista HOKSaukseen ja opetuksen suunnitteluun ei ole vielä ohjeistettu 84% mukaan vastaajista.
- Asetusmuutoksen vaikutuksia koulutuksen järjestäjän toimenpiteisiin
 - 50% vastaajista uskoo, ettei muutoksia ole
 - 29% uskoo asetusmuutoksen heikentävän opiskelijan oikeutta opettajan antamaan opetukseen ja ohjaukseen
 - 20% uskoo parantavan opiskelijan oikeutta
- Pelkona on, että Vastaajia 47 hlöä.
 - opiskelijalle resursoidaan vähemmän lähitunteja oppilaitoksessa kuin tähän mennessä (41 vastaajaa),
 - laatu kärsii (34 vastaajaa)
 - 12h/osp muodostuu opetuksen ja ohjauksen maksimimääräksi (30 vastaajaa) ja siitä voi seurata opiskelijoille opetuksettomia päiviä (19 vastaajaa). Hyvänä nähdään se, että HOKSIssa tullaan arvioimaan tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän tarve (13 vastaajaa) ja osa (15 vastaajaa) uskoo, että opiskelijalle resursoidaan asetuksen ansiosta enemmän lähitunteja kuin tähän mennessä. Vastaajia 31 hlöä.

Tutkintoon valmentava koulutus eli TUVA

1.8.2022 voimaan tulevasta TUVU-koulutuksesta

- 39% kertoo saaneensa tietoa
- 37% ei ole saanut tietoa.
- 24% ei osaa sanoa onko asiasta jo tiedotettu

Tietojärjestelmät, toimivuus, sisäinen viestintä ja tiedolla johtaminen

- 81% vastaajista ilmoittaa, että oppilaitoksen tietojärjestelmää pitäisi kehittää, kuitenkin opintohallintojärjestelmä on käyttäjäystävällinen 64% vastaajista mielestä
- 53% kokee, että oppilaitoksen tietojärjestelmät palvelevat sisäistä viestintää ja tiedolla johtamista (47% kokee, ettei palvele)
- Oppilaitoksen dokumentit (määräykset, toimintaohjeet yms.) **eivät ole** 61% mielestä helposti löydettävissä.
- 89% vastaajista ilmoittaa, että vuosityöaikaa on mahdollista seurata koulutuksen järjestäjän järjestelmällä

Koulutuspoliittiset nostot kyselyn perusteella

- Opettaja-, opinto-ohjaaja ja erityisopettajamitoituksesta tulisi säätää koulutuksen järjestäjää velvoittavasti (62%)
- Rahoitusmallissa perusrahoituksen osuutta tulisi nostaa nykyisestä (51%)
- Opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen tulisi säätää samaan tapaan kuin perusopetuksessa ja sen antaminen rahoittaa osana perusrahoitusta (50%)

OAJ

Kiitos!

Ota tarvittaessa yhteyttä

→ oaj.fi

→ opettaja.fi

Tule mukaan!

Facebook / Twitter / Instagram

@oajry

